

UROGENITALNA ATROFIJA

dr. sc. Ivana Maurac

Klinika za ženske bolesti i porode
KBC Zagreb

UROGENITALNA ATROFIJA

- Kaskada simptoma donjeg urotrakta, genitalnog sustava i zdjeličnog dna
- HIPOESTORGENIZAM kod žena u POSLIJEMENOPAUI
- Zahvaća najmanje 50 % žena u poslijemenopauzi

UROGENITALNA ATROFIJA

- Javnozdravstveni problem
- Žene žive prosječno 30 godina nakon menopauze
- Rano otkrivanje i farmakološka intervencija
- Spriječiti komplikacije urogenitalnog starenja – inkontinencija mokraće i genitalni prolaps

UROGENITALNA ATROFIJA

- 2030.god. 17% žena u dobi iznad 65 godina
- 1/3 života žene provedena u poslijemenopauzalnom estrogenom manjku
- Umanjena kvaliteta života

UROGENITALNA ATROFIJA

- Estrogenski i progesteronski receptori
- u vaginalnom epitelu, trigonumu mokraćnog mjehura, uretri i potpornim strukturama zdjeličnog dna, urogenitalnim ligamentima i mišićima dna zdjelice.
- 10-25% žena uz HNL terapiju-atrofični vaginitis
- rodnicu - α estrogenski receptori
- mozak- β estrogenski receptori

UROGENITALNA ATROFIJA

- Estrogeni- zdravlje vaginalnog epitela
 1. Poticanjem zdjeličnog vaskularnog protoka-vlaženje rodnice
 2. Estrogen- ovisnom glikogenizacijom vaginalnog epitela
 - laktobacilusi-mliječna kis. < pH rodnice-
inhibicija E.coli i drugih bakterija- obrana
od infekcija

UROGENITALNA ATROFIJA

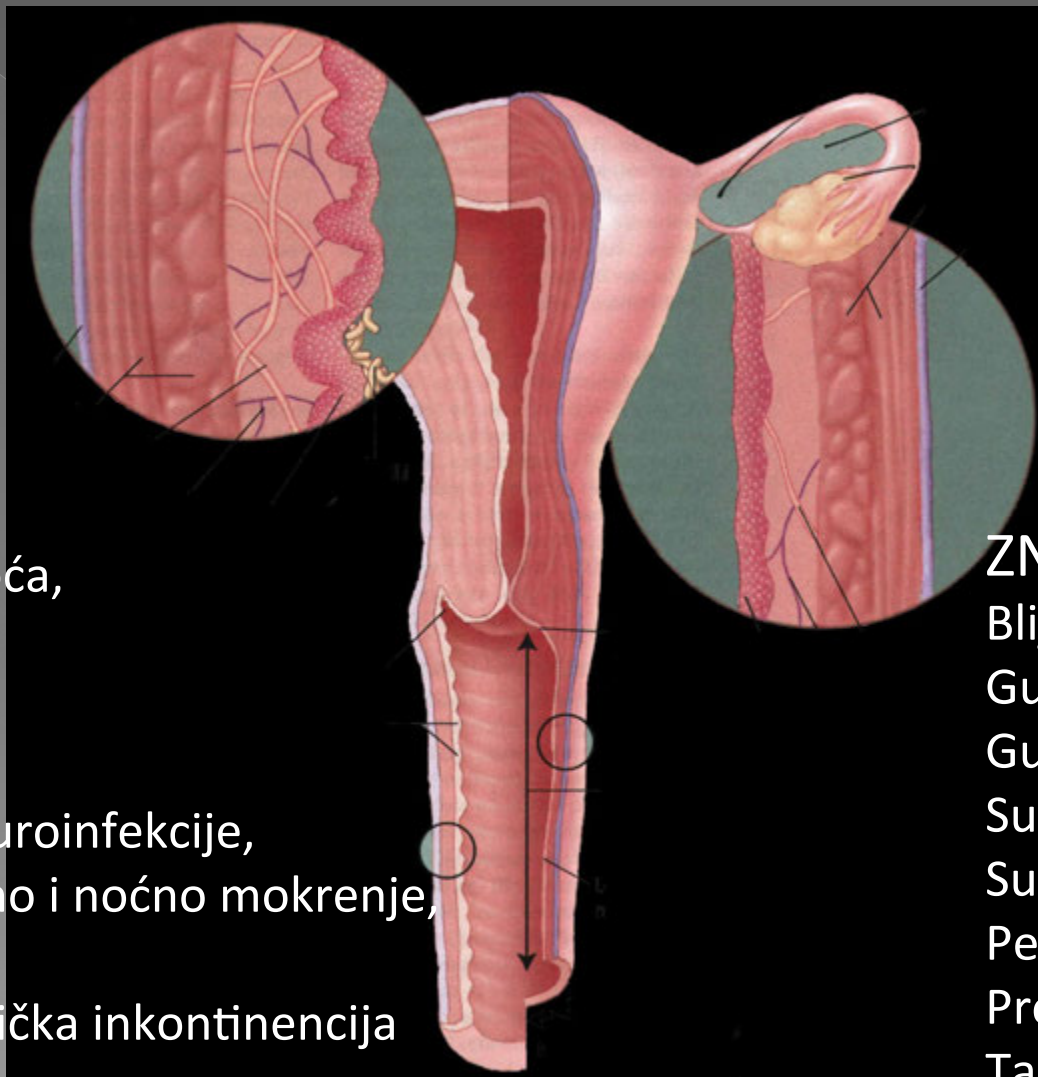
- ◉ < estrogena u poslijemenopauzi
- ◉ Strukturne i funkcionalne promjene-rodnice, uretre i mokraćnog mjehura
- ◉ Uretra i spolni sustav razvijaju se iz zajedničke embrionalne osnove – urogenitalni sinus i imaju podjednaku koncentraciju estrogenskih receptora

SIMPTOMI UROGENITALNE ATROFIJE

SIMPTOMI:

- vaginalna suhoća, pečenje, dispareunija
- polakizurija i/ili nikturija
- recidivirajuće uroinfekcije
- urgencija
- urgentna i statička inkontinencija mokraće
- defekti dna zdjelice (cistokela, rektokela, descenzus ili prolaps uterusa)

UROGENITALNA ATROFIJA

SIMPTOMI

Vaginalna suhoća,
Svrbež
Pečenje,
Dispareunija,
Recidivirajuće uroinfekcije,
Učestalo dnevno i noćno mokrenje,
Urgencija,
Urgentna i statička inkontinencija
mokraće.

ZNAKOVI

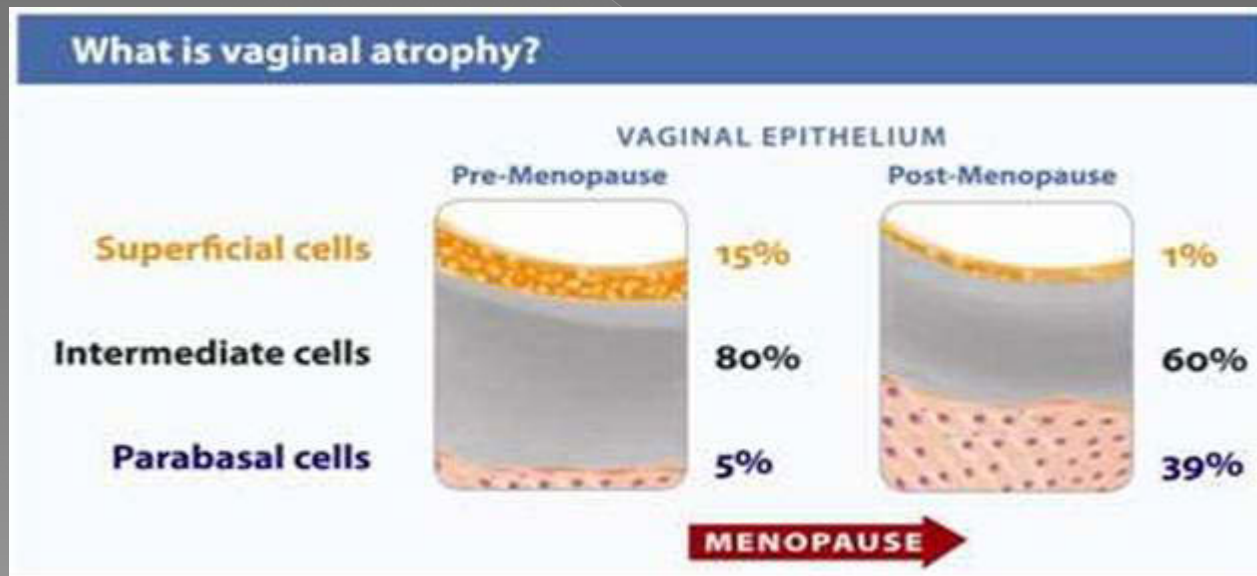
Blijeda, glatka sluznica
Gubitak elastičnosti
Gubitak nabora sluznice
Suženje rodnice
Suhoća
Petehije
Prolaps organa zdjelice
Tanki endometrij

SIMPTOMI UROGENITALNE ATROFIJE

- Atrofične promjene rodnice:
 - skraćenje i suženje rodnice
 - blijedo ružičasta boja rodnice
 - vaginalna suhoća
- Atrofični uretritis
 - simptomi kroničnih iritacijskih smetnji mokrenja

SIMPTOMI UROGENITALNE ATROFIJE

- Atrofični vaginitis
 - > pH rodnice (>TV, Candida)

INFEKCIJE MOKRAĆNOG SUSTAVA (IMS)

- ◉ infekcije mokraćnog sustava (IMS) su najčešće bakterijske infekcije u žena

- ◉ rijetko imaju ozbiljne posljedice
- ◉ mogu uzrokovati pijelonefritis i bakterijemiju

Satkunaratnam A, Dru tz HP. Female Pelvic Medicine and Reconstructive Pelvic Surgery, 2003.

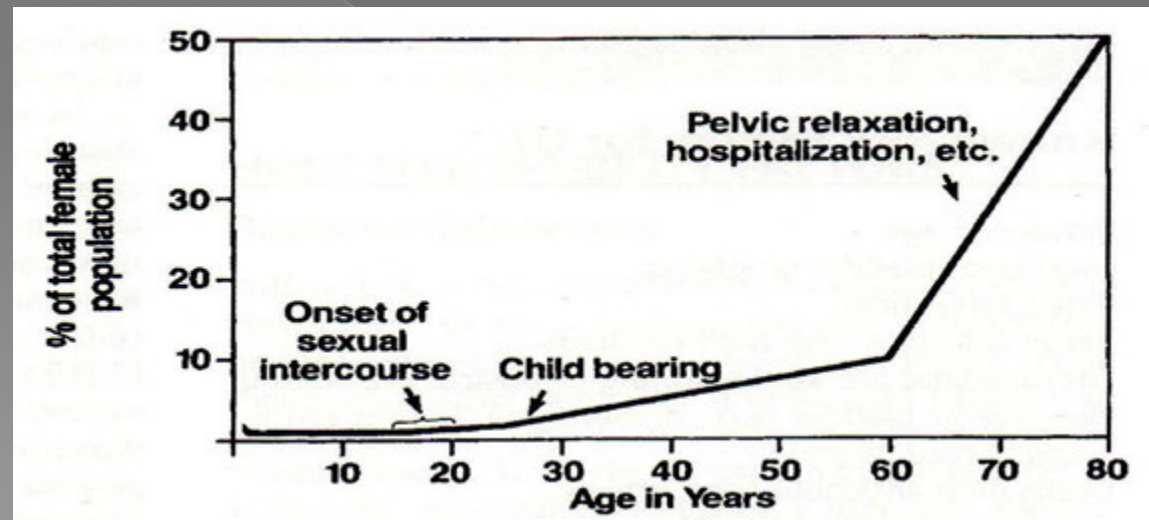
Kunin CM. Urinary Tract Infections, 1997.

Karram MM, Siddighi S. Ostergard' s Uro gyne colo gy and Pelvic Floor Dvsfunction 2008

Epidemiologija

- učestalost infekcija mokraćnog sustava je veća u žena nego u muškaraca
 - > anatomski kratka uretra
 - > blizina velikog bakterijskog rezervoara oko predvorja rodnice

- učestalost raste s dobi

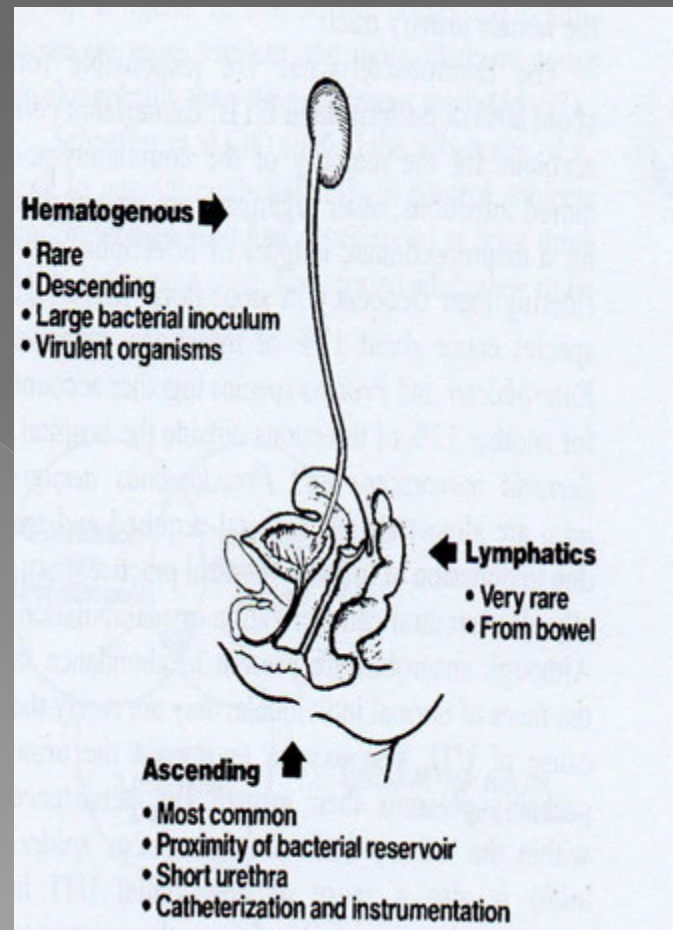
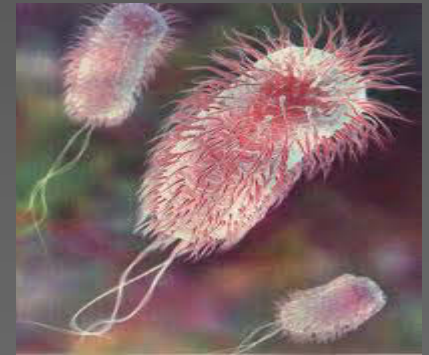
Cox LE, Lacy SS, Hinman F. J Urol 1968
Mulholand SG. Urology 1986.

Patogeneza

- *Escherichia coli* (70–95%)
- *Staphylococcus sapr.* (5–10%)
- Hrvatska: *Enterococcus faec* 9%

- ascendentni put
 - > fekalna flora
 - > inicijalna kolonizacija predvorja rodnice, periuretralnog tkiva i ulaz u mokraćni mjehur

- hematogeni put
- limfogeni put

Patogeneza

- interakcija između prijemčivosti bolesnice i čimbenika virulencije uzročnika

Čimbenici obrane u žena

- Normalni kiseli pH rodnice u premenopauzalnih žena
- Povremeno mokrenje (ispiranje bakterija vezanih za uroepitelne stanice)
- visoka koncentracija ureje, organskih kiselina, imunoglobulina i Tamm-Horsfallove bjelančevine u urinu (smanjuju rast bakterija te sprječavaju adherenciju bakterija uz stanice sluznice mokraćnog sustava)
- Sluznicu mokraćnog mjehura oblažu glikozaminoglikani (sprječavanje adherencije bakterija).

Rizični čimbenici za razvoj IMS-a

- Starija životna dob- fiziološke promjene i povećanje pH rodnice
- Neefikasno pražnjenje mokraćnog mjehura
 - Defekti dna zdjelice
 - Velika cistokela- s visokim rezidualnim volumenom mokraće
 - Prolaps uterusa- koji rezultira opstrukcijom puta mokrenja
 - Prethodna operacija inkontinencije s hiperkorekcijom vezikouretralnog kuta i opstrukcijom puta mokrenja
 - Neurogeni mjehur (npr. šećerna bolest, multipla skleroza, ozljede leđne moždine i dr.)
 - Lijekovi s antikolinergičnim učinkom

Klinička slika IMS-a

- Klinička slika se razlikuje ovisno o vrsti IMS-a.
- Infekcija **donjeg dijela** mokraćnog sustava
 - > učestalo mokrenje (94% bolesnica)
 - > iritativni simptomi poput dizurije, hitnosti, noćnog mokrenja,
 - > hematurije,
 - > suprapubične boli i
 - > bol u donjem dijelu leđa.
 - > inkontinencija mokraće
- Infekcije **gornjeg dijela** mokraćnog sustava tj. pijelonefritisa
 - povišena tjelesna temperatura i lumbalna bol

Dijagnoza i liječenje IMS-a

- Anamneza

- Laboratorijske pretrage

- > Kompletna pretraga urina

- piurija (>10 L u vidnom polju sedimenta urina)
 - pozitivni test leukocitne esteraze i nitrita

- > Urinokultura sa antibiogramom

- Antibiotško liječenje prema antibiogramu

Estrogeni i infekcije mokraćnog sustava

- **Lokalni pripravci estrogena**
- **poboljšanje uretralne sluzničke potpore**
 - revitalizacijom uroepitela,
 - povećanjem aktivnosti glatkih mišićnih stanica
 - Povećanjem sadržaja kolagenih vlakana
 - djelovanje na submukozne krvnožilne spletove.
- **smanjili su broj infekcija u žena u poslijemenopauzi s rekurentnim IMS-om**

Defekti dna zdjelice

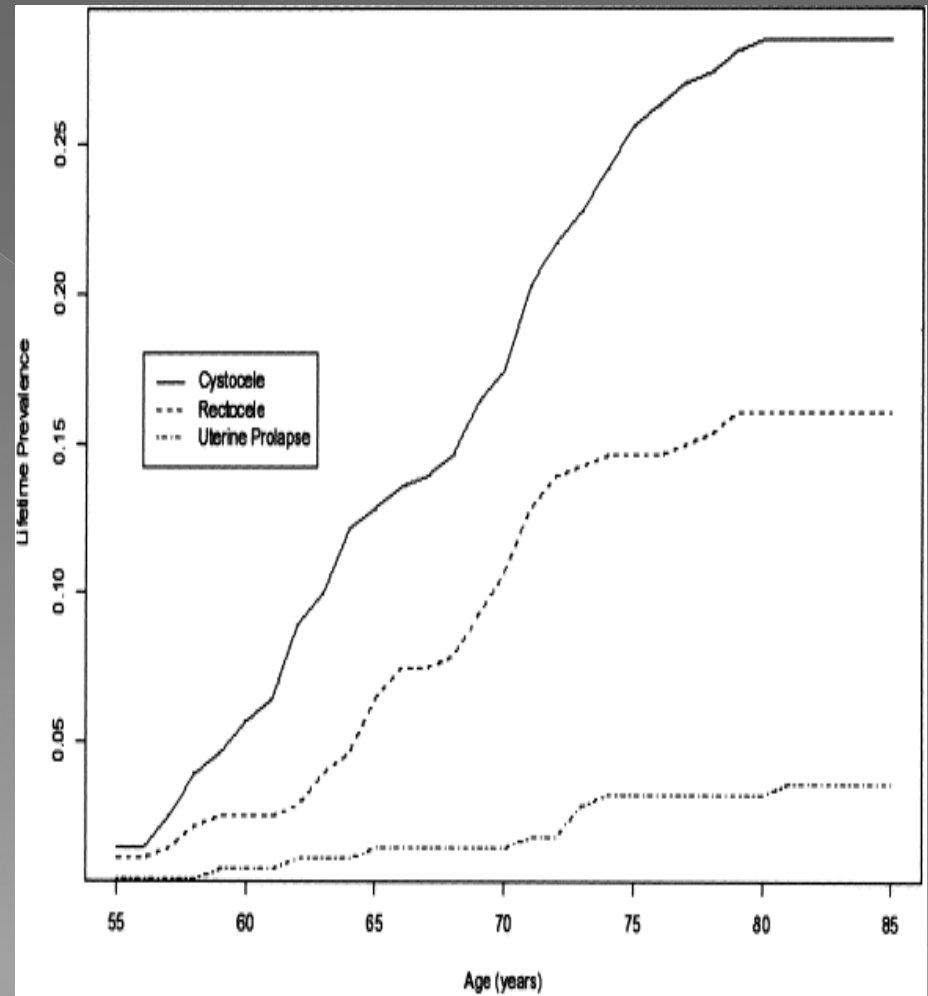
- Prolaps organa male zdjelice je ispadanje organa male zdjelice u ili kroz vaginalni kanal.
- posljedica slabosti ili ozljede normalnog potpornog sustava dna zdjelice

- Prevalencija - 30 – 50% i raste s dobi

- Različiti oblici prolapsa često se pojavljuju zajedno

- prolaps organa male zdjelice često se pojavljuje zajedno s urinarnom inkontinencijom

- Svaka deseta žena će do 80. god biti operirana zbog prolapsa organa ili inkontinencije urina

Defekti dna zdjelice

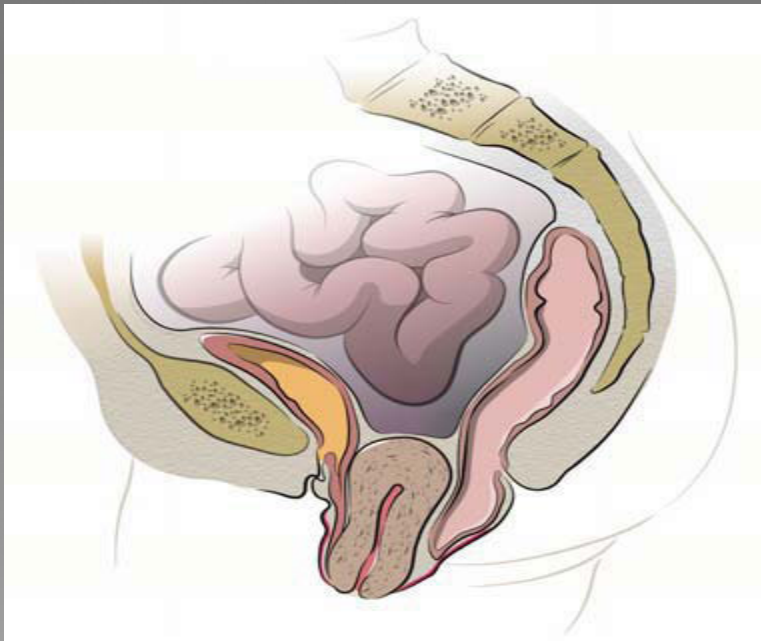
VRSTE PROLAPSA

- > cistokela
- > uretrokela
- > rektokela
- > enterokela
- > prolaps/descenzus svoda rodnice
- > Prolaps/descenzus uterusa

Defekti dna zdjelice

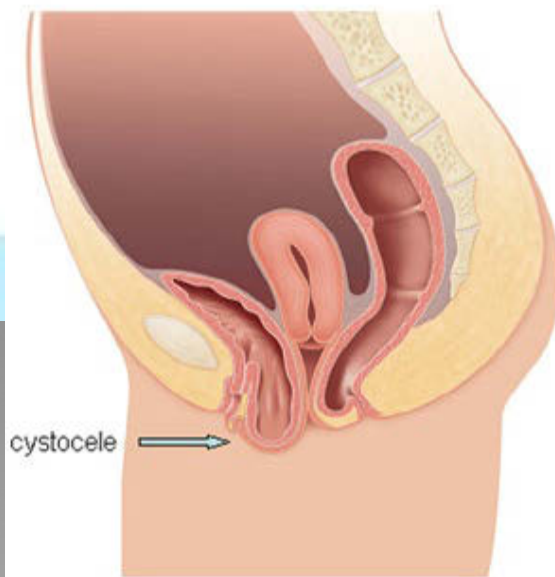
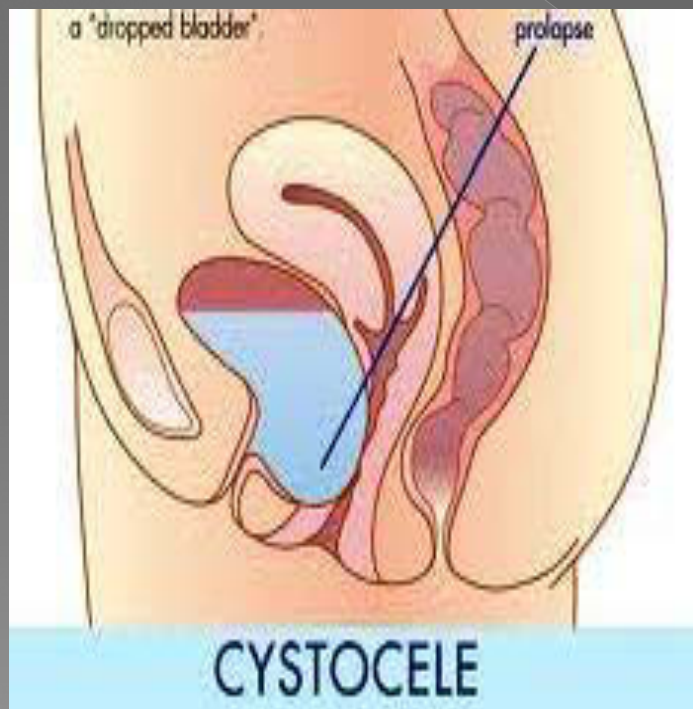
Prolaps uterusa

- spužtanje vrata maternice i same maternice u ili kroz kanal rodnice
- descenzus
- suptotalni
- totalni prolaps

Defekti dna zdjelice

Prolaps prednje vaginalne stijenke cistokela

Defekti dna zdjelice

Klinička slika

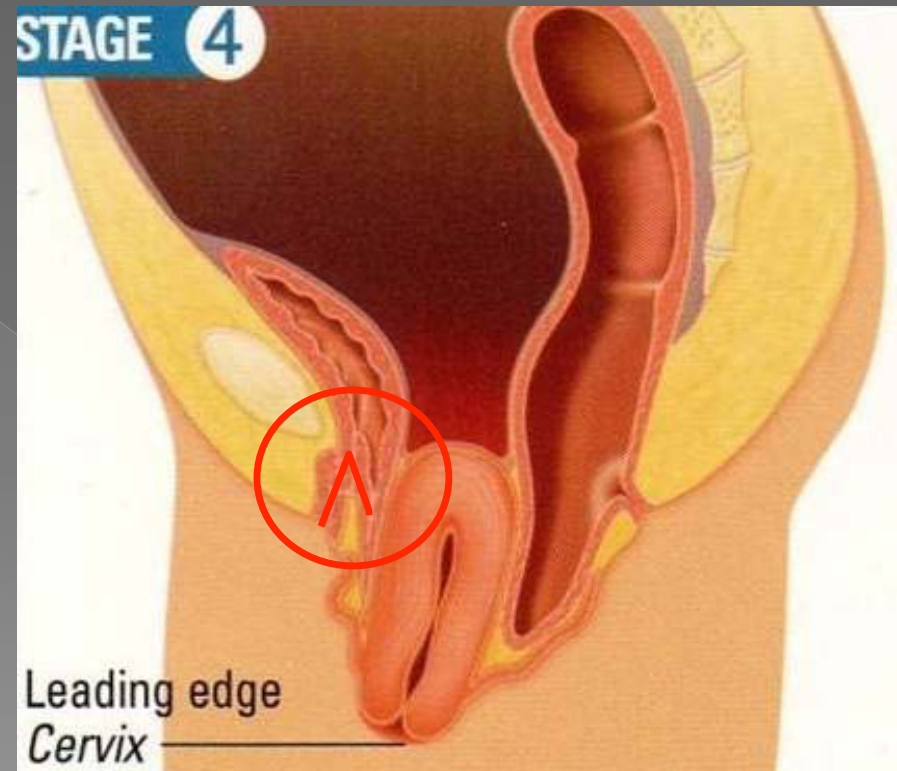
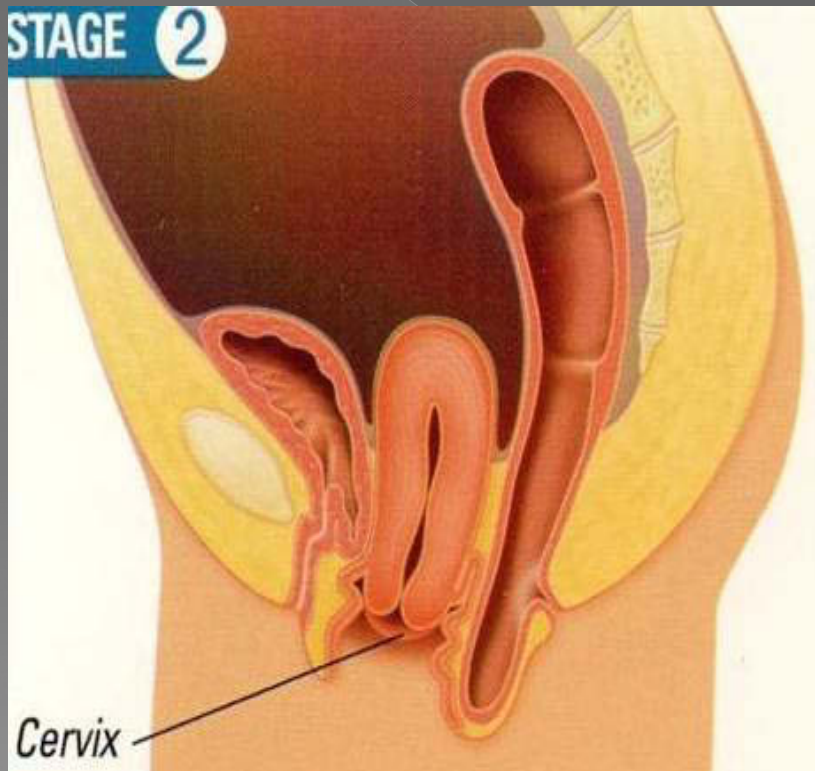
- simptomi izravno vezani uz prolaps organa

osjećaj ispadanja organa,
osjećaj mase u rodnici, pritisak u zdjelici,
bol u donjem dijelu leđa i
dispareunija

- simptomi vezani uz poremećaj mokrenja

inkontinencija
otežano mokrenje
rekurentne ili perzistentne uroinfekcije

Napredovanje prolapsa i statička inkontinencija

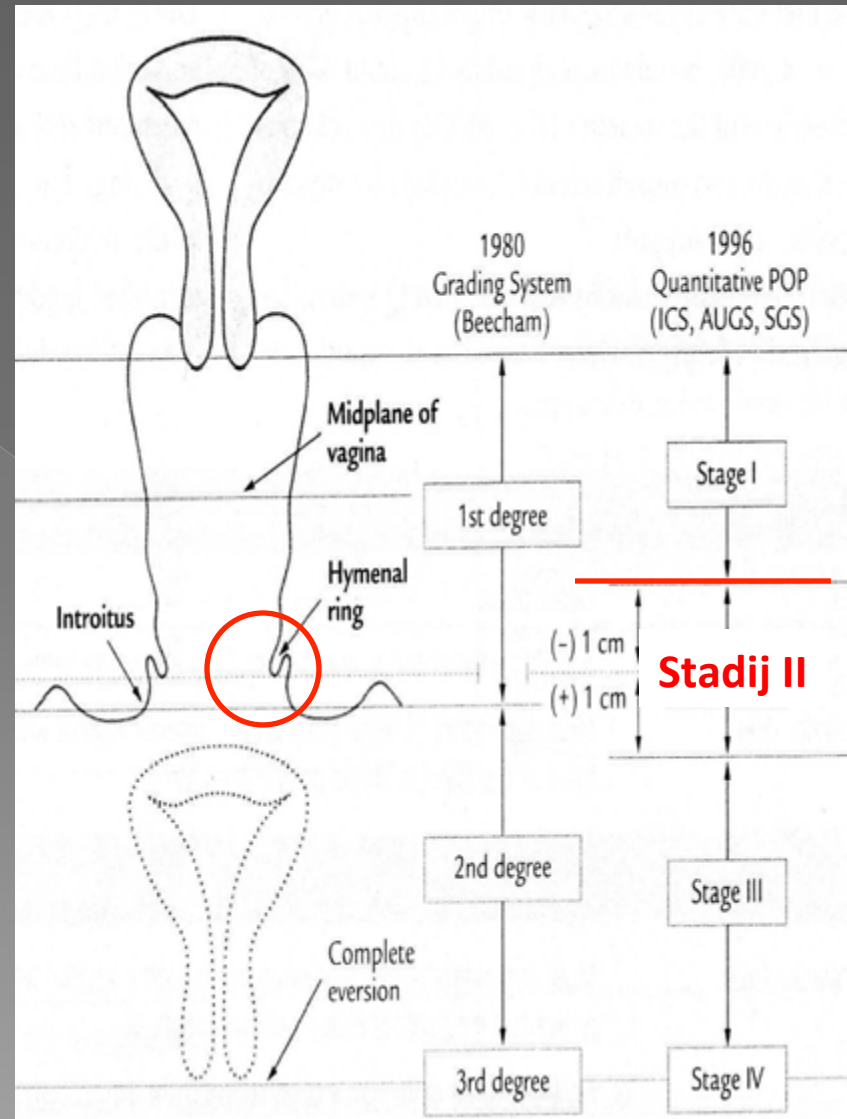
poboljšanje inkontinencije i razvoj otežanog mokrenja zbog kinkinga mokraćne cijevi

Defekti dna zdjelice - liječenje

- Konzervativno

- Kirurško

- > simptomatski prolapsi sa stadijem jednakim ili većim od **II. stadija** prema **POP-Q** klasifikaciji, a koji pokazuju znakove progresije.
- > Starije žene - lokalno estrogene pripravci tijekom 4–8 tjedana prije operacije

Konzervativno

Kirurško

LIJEČENJE UROGENITALNE ATROFIJE

- Lokalni estrogenski pripravci- vaginalne kreme, prsteni ili tablete
- Visoka lokalna koncentracija estrogena uz minimalnu resorpciju
- Smanjen sistemski učinak
- OPREZ! - hiperplazija i karcinom endometrija
- karcinom dojke, jajnika

LIJEČENJE UROGENITALNE ATROFIJE

- Nehormonski pripravci- Hialuronska kiselina
- Prva linija liječenja vaginalne atrofije
- Urogenitalna atrofija sluznice za pacijentice koje ne smiju ili ne žele estrogensku terapiju- nakon liječenja raka dojke, endometrija, jajnika...

HVALA NA POZORNOSTI!